

BILTEN

OUT OF EUROPE

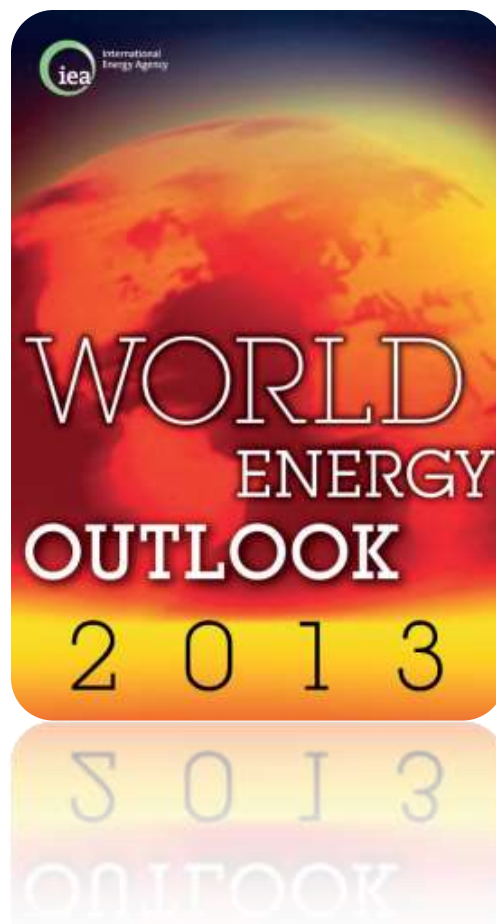
PARIZ, DIZELDORF - Nemački E.ON i francuski GDF Suez, dve vodeće evropske energetske kompanije, zabeležile su pad zarada, za šta delom krivicu svaljuju na EU jer produžava energetska krizu koja vodi zatvaranju elektrana i povlačenju poslova iz Evrope. Obe kompanije najavljuju preusmeravanje investicija na narastajuća azijska, bliskoistočna i južnoamerička tržišta sa stabilnom regulativom. Najveća nemačka kompanija E.ON skresala je raspon očekivane EBIDTA zarade u ovoj godini sa najviše 9,8 milijardi evra, na

maksimum 9,3 mlrd.€, posle uvida da je u prvih devet meseci ostvarila dobit od osnovne delatnosti za petinu manju u odnosu na isti lanjski period. GDF Suez, druga po veličini evropska kompanija mereno tržišnom vrednosti, posle takođe francuskog EDF-a, registrovala je pad osnovne dobiti u prvih devet meseci za 6,5% i najavila da će otpisati evropske poslove u oblasti električne energije. Obe kompanije navode da su subvencije solarnim i vetroelektranama preopteretile kapacitete i izbacile iz rada tradicionalne elektrane. U pismu akcionarima, čelnik E.ON-a Johannes Teysen, aludirajući na evropsku klimatsku politiku, konstatuje da se poslovni rezultati delom moraju pripisati "internacionalističkoj politici vlada". E.ON je smanjio proizvodne kapacitete za ukupno oko 7 gigavata. GDF Suez je zatvorio 12 GW, odlučio da zatvori još 2GW u 3. kvartalu i razmatra sudbinu za drugih 5 do 7 GW elektroenergetskih kapaciteta. U prva tri tromesečja francuska kompanija je 15,5% ukupne zarade od 67,7 milijardi evra ostvarila na tržištima u razvoju J.Amerike, Azije i B.Istoka, dok je E.ON saopštio da u drugoj polovini ove dekade planira da više od 25% neto prihoda ostvaruje van Evrope. **Reuters**

ESEN – Nemačka kompanije RWE smanjiće do 2016. radnu snagu za 6.400 ljudi, ili 10% ukupno zaposlenih zbog pada profita, saznaje 14. novembra agencija **DPA** iz jednog izvora unutar ovog energetskog giganta. Izvor navodi da će broj zaposlenih biti smanjen sa trenutnih 67.400 na 61.000.

PARIZ – Međunarodna agencija za energiju (IEA) pridružila se upozorenjima da će konkurentnost energetske i intenzivnog sektora evropske, kao i japanske privrede biti podrivena skupom cenom energije u budućnosti. U najnovijem Svetskom energetske pregledu, objavljenom protekle nedelje, IEA doduše procenjuje da će se jaz između trenutno tri puta jeftinijeg prirodnog gasa u SAD u odnosu na Evropu, dva i po puta u odnosu na Kinu i bezmalo pet puta jeftinijeg u odnosu na Japan vremenom smanjivati, ali neće nestati. Procena Agencije je da će 2035. cene gasa u EU, Japanu i Kini biti i dalje dva puta iznad onih po kojoj ga plaća američka industrija. Istovremeno će trošak električne energije u pomenuta tri najveća američka privredna konkurenta biti takođe dva puta veći od onoga u SAD. Fatih Birol, šef ekonomskog sektora u IEA podseća da pre deset godina raličke u cenama gasa nije bilo, da bi ona nastala revolucionarnom proizvodnjom jeftinog gasa iz škriljaca u SAD. Sve ovo će imati teške posledice po energetske intenzivni sektor evropske i japanske privrede konstatuje IEA i procenjuje da će do 2035. proizvođači sa velikim udelom troškova energije u cenama tih zemalja izgubiti bezmalo trećinu (30%) trenutnog prostora na globalnom izvoznom tržištu. Birol upozorava da se radi o ključnim sektorima koji zahvataju oko 20% ukupne industrijske proizvodnje, a zapošljavaju tri, od svaka četiri radnika u industriji. Prema IEA, prvi odgovor tih zemalja trebalo bi da bude u poboljšanju mera smanjenja potrošnje energije. **EnergyLiveNews**

PARIZ - Francuska konsalting firma Capgemini u najnovijem izveštaju zaključuje da je sigurnost evropskog energetskeg tržišta kratkoročno i dugoročno ugrožena. Uzroci su: (1) Ekonomska kriza koja je smanjila potrošnju struje i gasa, (2) EU klimatsko-energetski paket podrške OIE koji oduzima tržište elektranama na gas i (3) Konkurencija jeftinog američkog škriljnog gasa koja je posledično oborila cene uglja u Evropi i dodatno donela prednost TE na uglj u odnosu na gasne elektrane. Posledice: (1) Zatvaranje brojnih elektrana na gas. Nedavna studija IHS-a procenjuje da bi do 2016. oko 130.000 MW iz gasa (ili 60% ukupnih kapaciteta u EU) moglo biti zatvoreno. (2) Prevelike subvencije OIE poskuplju električnu energiju. (3) Pad cena dozvola za emisije CO₂ minira prednosti investiranja u nove tehnologije. (4) Pad prihoda energetske kompanije. Čelnik nemačkog kolosa RWE Peter Terium smatra da će „za 2-3 godine nestati 80% prihoda kompanije“. (5) Neće se ostvariti neophodne investicije potrebne za budući mogući rast potrošnje. Capgemini, BNP Paribas, CMS Bureau Francis Lafebvre i Vaasa Global Energy Think Tank predlažu hitnu radikalnu reformu evropskeg tržišta. Najpre, ETS sistema na bazi tržišno povezane regulative i stvaranje tržišta energetske kapaciteta. Nužno je i stvaranje novog maloprodajnog tržišta koje bi omogućilo finansiranje naprednih mreža, i najvažnije – razumij rast OIE uz ograničavanje subvencija za te energetske izvore.

LONDON – Evropska investiciona banka (EIB) dala je do sada najjasniji nagoveštaj da će popuniti rupu u budžetu Evropske unije od nedostajućih 3,25 milijardi evra za finansiranje evropskih energetskih infrastrukturnih projekata od opšteg interesa (PCI). Prilikom objavljivanja liste od 250 kandidovanih PCI, Evropska komisija je najavila finansijsku podršku od 9,1 milijardi evra, koja bi sa dodatnim olakšicama vezanim sa skraćenje procedure odobravanja dozvola i davanja garancija, trebalo da privuče privatne investicije od dodatnih 200 milijardi evra, prenosi **EurActiv**. Međutim, naknadno je EU posticajni budžet morao da bude srezan za trećinu, što je čitav projekat dovelo u pitanje. Portparol EIB Richard Willis kazao je 12. novembra za EurActiv da je banka u poslednjih pet godina obezbedila ukupno 60 milijardi evra za kredite za energetske infrastrukturne projekte, a za narednih sedam godina očekuje nešto slično, ili više. Od toga bi četvrtina išla na ime podrške energetskej infrastrukturi.

PARIZ – Francuski državni proizvođač električne energije EDF dogovorio je sa kineskom grupom China General Nuclear Power Corporation (CGNPC) partnerstvo za izgradnju i rukovođenje sa dva EPR reaktora (evropski reaktor na vodu pod pritiskom) u Velikoj Britaniji, objavio je londonski **The Times**. Vrednost posla procenjuje se na nekih 16 milijardi evra. EDF je prethodno mesecima pregovarao sa vladom u Londonu dok nije obezbedio odgovarajuće finansijske uslove, odnosno dugoročnu garantovanu prodajnu cenu za električnu energiju. Ugovor bi uskoro trebalo da se potpiše uz prethodnu saglasnost Evropske komisije.

NEWSPAPER OF THE YEAR

THE TIMES

Tuesday October 22 2013 | thetimes.co.uk | No 71022

Max 15C Min 9C

£1

Are you a Bake Off buff?
Try your hand at our quiz Times2

Energy bills top £1,500 after new price hikes

Nuclear subsidies add to row over fuel costs

EDF

LONDON - Oksfordski institut za energetske studije u najnovijoj analizi ocenjuje da upravo objavljene

smernice Evropske komisije o ograničavanju i racionalizaciji državnog intervencionizma na tržištu električne energije mogu učiniti troškovno efektivnijim nacionalne šeme podrške obnovljivim izvorima energije (OIE), ali ne odgovaraju na pravi način na gorući problem podrške očuvanju rezervnih proizvodnih kapaciteta u svetlu rastućeg udela nestabilnih OIE u energetskom miksu. Studija, naime, kritikuje regionalni prilaz EK vezano za obezbeđenje

rezervnih kapaciteta... „koji teoretski nije pogrešan, ali nema smisla u praktičnoj situaciji nedovršene integracije evropskog energetskog tržišta“. Autor analize navodi da postoji ozbiljna zabrinutost kod svih 28 EU vlada zbog činjenice da rast OIE sektora izbacuje sa tržišta - „a moguće i iz posla“ - konvencionalne proizvodne kapacitete potrebne da obezbede rezervnu proizvodnju u momentima prekida rada solarnih i vetro elektrana. Samo u Nemačkoj, energetske kompanije su zatražile dozvolu za obustavljanje rada ništa manje do 28 termoelektrana proizvodnog kapaciteta 7GW. Ovaj sektor trenutno posluje sa rezultatima gorim čak i od evropskih banaka i neće imati odakle da finansira ogromne investicije u energetsku infrastrukturu ukoliko ne stabilizuje svoju finansijsku osnovu putem tržišta kapaciteta, konstatuje se u analizi.

BRISSEL – Evropsko udruženje operatera sistema za transport prirodnog gasa (ENTSOG) pripremiolo je nacrt metodologija za izračunavanje troškova i koristi (Cost-Benefit Analysis -CBA) za nedavno objavljene EU infrastrukturne energetske projekte od zajedničkog interesa (PCI's), uključujući analizu posledica

cenovnih međuuticaja, troškova snabdevanja gasom i posledica prekida u snabdevanju. ENTSOG navodi da je za izbor koji će od ponuđenih 248 PCI biti selektovan za finansiranje od strane EU bitno da kompanije iz sektora gasa podrže ove metodologije, uključujući dostavljanje potrebnih podataka. Udruženje je nacrt metodologija uputilo u petak Evropskoj komisiji, EU energetskoj regulatornoj agenciji ACER i nacionalnim vladama na raspravu pre nego što budu konačno usvojene na leto iduće godine. entsog.eu

PRAG – Bugarski energetska regulator (DKEVR) nije u istrazi pokrenutoj u februaru protiv češkog distributera električne energije u toj zemlji CEZ Bulgaria pronašao dokaze o kršenju regulatornih pravila u poslovanju, pa je postupak koji je pretio oduzimanjem licence kompaniji obustavljen, saopšteno je 14. novembra iz ČEZ-a. Istraga DKEVR bavila se načinom na koji je distributer organizovao javne tendere, kao i drugim poslovima u prodaji električne energije. **Reuters** podseća da je ČEZ izgubio licencu u Albaniji početkom ove godine, pa je zatražio stav međunarodne arbitraže.

OTAVA – Kanada je u sredu okarakterisala nenaučnom i diskriminatornom Direktivu o kvalitetu goriva (Fuel Quality Directive - FQD) koju trenutno priprema Evropska unija i prema kojoj će se kanadska nafta iz bituminoznih pešćara klasifikovati i cariniti kao prljavo gorivo. EU priprema FQD radi smanjenja emisija gasova sa efektom zelene bašte (GHG) iz sektora transporta i ta direktiva izdvaja, kao prljavu, bituminoznu naftu. Kanadski ministar prirodnih izvora Joe Oliver u sredu je objavio studiju prema kojoj je EU direktiva

zasnovana na lošim podacima. U izveštaju koji je pripremio konsultant ICF International navodi se da FQD zanemaruje činjenicu da EU koristi naftu iz Venecuele, Iraka, Nigerije i Rusije, pri čijoj proizvodnji se spaljuje prirodni gas i koja je ponekad prljavija od nafte dobijene iz bituminoznih pešćara. Oliver je dodao da će vlada njegove zemlje zahtevati da EU uzme u obzir nalaze izveštaja i pripremi FQD tako da bude poštena i upotrebiva. **Reuters**

LUKSEMBURG - Opšti sud Evropske unije poništio je u utorak odluku Evropske komisije (EK) da mađarska naftna kompanija MOL vrati državi 112 miliona evra ušteđenih kroz povlašćene rudne rente za proizvodnju nafte. U junu 2010. godine EK je zaključila da je MOL 2008. i 2009. primio po evropskim zakonima navodno nedozvoljenu državnu pomoć u vidu nižih rudnih renti u odnosu na konkurentne kompanije koje proizvode naftu u Mađarskoj. Ta država je 2008. povicila rudnu rentu za vađenje nafte, ali je MOL dve godine ranije s vladom sklopio sporazum koji mu je, između ostalog, garantovao niže naknade do 2020. Pozivajući se na kršenje pravila ravnopravne konkurencije, Brisel je naredio 2010. Mađarskoj da zatraži od MOL-a povrat ukupno 30,3 milijardi forinti (112 miliona evra) tako isplaćene pomoći. Opšti sud EU je poništenje te odluke, u sporu koji je pokrenuo MOL, obrazložio stavom da "na osnovu analize EK nije moguće zaključiti da je sporazum sa Vladom obezbedio MOL-u ekonomsku korist nauštrb konkurencije". Komisija ima rok od dva meseca za žalbu. **Reuters/MTI**

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE - OIE

SAN DIJEGO – Kompanija Envision Solar iz Kalifornije uspešno je isprobala prvu u svetu potpuno autonomnu, mobilnu i samostalnu solarnu stanicu za punjenje akumulatora vozila na električni pogon.

Pumpna stanica, EV ARC Electric Vehicle Charging Station (foto), testirana 13. novembra na međunarodnom aerodromu u San Dijegu, ne zahteva građevinsku dozvolu, niti povezivanje na elektroenergetsku mrežu, navodi njen konstruktor. Stanica se može smestiti na standardnom parkiralištu i proizvodi oko 16 kWh na dan. PV sistem je opremljen tehnološki novim sistemom za hvatanje sunčevog zračenja, EnvisionTrak, koji proizvodi 18 do 25 odsto više električne energije od uobičajenih fotovoltajnih sistema, navodi kompanija. Kompanija očekuje da do 2020. u svetu bude instalirano oko 11,4 miliona EV stanica za punjenje akumulatora elektromobila. solarserver.com

REGION JUGOISTOČNE EVROPE

0%

SOFIJA – Bugarski gasni monopolista Bulgargaz saopštio je 14. novembra da je predložio da cene gasa za potrošače u zemlji ostanu u prvom kvartalu iduće godine nepromenjene. Kompanija predlaže bugarskom energetsom regulatoru DKEVR da cene ostanu na nivou s kraja 2013. od 630 leva, odnosno 427 dolara za 1.000 kubika. [SeeNews](#)

BUKUREŠT – Vlada Rumunije najavila je povećanje akciza na TNG i dizel gorivo počev od nove godine, radi povećanja budžetskih prihoda. Akcize na gas očekuje se da porastu sa 467 evra po toni na 557,9€/tona, odnosno sa 359,6€/1.000 litara, na 429,6€/1.000 lit., što će ukupno doneti u budžet dodatnih 181 milion evra. Kod dizela, akcize će porasti sa 391€, na 473,8€ za tonu, odnosno sa 330,4€, na 400,4€ za 1.000 litara, odakle će u budžet otići dodatnih 403 miliona evra. ***Business Review Romania***

ZAGREB - Premijer Hrvatske Zoran Milanović izjavio je da je savet da država otkupi 49% deonica Ine »nešto najneodgovornije i neozbiljnije što je čuo«. Polemišući sa jednim poslanikom opozicionog HDZ-a, Milanović je na zasedanju Sabora 13. novembra konstatovao da bi takva odluka zahtevala Zaduženje »od jedno tri milijarde evra«, koliko je otprilike vredni 49% Ine. Onda bi se zadužili još nekoliko milijardi da firma bude likvidna, kazao je Milanović. ***Poslovni dnevnik***, doduše piše da je hrvatska Vlada izgubila pravo preče kupovine akcija Ine od mađarskog MOL-a, jer je međudeoničarskim ugovorom iz 2009. to pravo direktno vezano za ispunjenje nekih uslova, u prvom redu Glavnog ugovora o gasnom poslovanju koji je dogovoren u istom aranžmanu. Vlada do danas nije obavila dogovorenu transakciju, čime se država faktički odrekla prava preče kupovine, konstatuje dnevnik.